

als Strafe in der Hölle: अमङ्गलानां च तमिस्रमुल्लवणाम् BHĀG. P. 4, 6, 45. In übertr. Bed. Verfinsternung des Geistes, Wahn (fehlerhaft für तामिस्र) VP. 34, N. 2. — b) Zorn H. an. MED. — 2) f. तमिस्रा P. 5, 2, 114. Dunkel, eine dunkle (mond- und sternenlose) Nacht AK. 1, 1, 3, 5. H. 143. H. an. MED. उर्वश्यामभयं ज्योतिरिन्द्र मा नो दीर्घा अग्निंशतमिस्राः RV. 2, 27, 14. तमिस्रा, ज्योत्स्ना TBa. 2, 2, 9, 6. र्वेस्तमिस्रागमनिर्गमान् MBh. 3, 11892. सूर्यं तपत्यावरणाय दृष्टेः कल्पेत लोकस्य कथं तमिस्रा RAGH. 5, 13. — Vgl. सु०, तामिस्र und तमिषीचि.

तमिस्रपक्ष (त० + पक्ष) m. die dunkle Hälfte des Monats, die Zeit vom Vollmond bis zum Neumond VARĀH. BRH. S. 9, 36. 24, 4. ÇĀBHARSHA im ÇKDR.

तमुष्टुहीय Bez. des mit den Worten तमु ष्टुक् beginnenden Sūkta (RV. 6, 18) ÇĀṆKH. Ça. 10, 11, 29.

तमेरु s. अतमेरु.

तमोगौ (तमस् + गौ) adj. im Dunkel wandelnd, in Dunkel sich hül-lend, von Cūshṇa RV. 5, 32, 4.

तमोगु (तमस् + ष. गु Strahl) m. Bein. Rāhu's (des personif. aufstei-genden Knotens), des Bereiters der Finsternisse VARĀH. BRH. S. 2, 3.

तमोग्न (तमस् + ग्न) 1) adj. das Dunkel verscheuchend. — 2) m. a) die Sonne H. an. 3, 379. MED. n. 71. MBh. 3, 193. 7, 6296. — b) der Mond H. an. MED. — c) Feuer H. 198. H. an. MED. — d) Bein. Viṣṇu's H. ç. 63. H. an. MED. — e) Bein. Çiva's. — f) ein Buddha H. an. MED.

तमोज्योतिस् (तमस् + ज्यो०) m. ein fliegendes leuchtendes Insect ÇAB-DAR. im ÇKDR.

तमोदर्शन (तमस् + द०) Gallenheber (पित्तरोग) NIGH. Pr.

तमोनुद् (तमस् + नुद्) 1) adj. das Dunkel verscheuchend: एवमुक्तास्त-दात्रिवै तमोनुदभवच्छशा MBh. 13, 7298. — 2) m. a) Lichtkörper überh.: विले नष्टतमोनुदि so v. a. finster R. 5, 32, 23. — b) die Sonne. — c) der Mond. — d) Feuer AK. 3, 4, 92. H. an. 3, 332. MED. d. 49. ÇABDAR. im ÇKDR. — e) Lampe ÇABDAR.

तमोनुद (तमस् + नुद) 1) adj. f. घा das Dunkel verscheuchend M. 1, 6. 77. MBh. 12, 11394. HARIV. 13159. BHĀG. P. 3, 5, 27. सर्व० MBh. 3, 17114. सूर्यं तमोनुदम् (hierher oder zu तमोनुद्) R. 2, 89, 2 (GORR. 97, 2). — 2) m. a) die Sonne ÇABDAR. im ÇKDR. MBh. 3, 11892. ०नुदम् acc. hierher oder zu ०नुद् 17099. 6, 5765. — b) der Mond: ०नुदम् acc. RAGH. 3, 33 und ०नुदौ du. HĀR. 13 hierher oder zu ०नुद्.

तमोऽन्तकृत् (तमस् + अन्तकृत्) dem Dunkel ein Ende setzend, m. N. pr. eines Wesens im Gefolge von Skanda MBh. 9, 2560.

तमोऽह्य (तमस् + अह्य) m. Bez. einer der 10 Weisen, auf welche eine Eklipse stattfinden kann, VARĀH. BRH. S. 5, 43. 52.

तमोऽपह् (तमस् + अपह्) 1) adj. das Dunkel verscheuchend P. 3, 2, 50. uneig.: आगमात्तमोऽपहात् KIR. 5, 22. — 2) m. a) die Sonne AK. 3, 4, 240. TRIK. 1, 1, 98. H. an. 4, 338. MED. h. 30. — b) der Mond AK. H. an. MED. RAGH. ed. Calc. 3, 33. — c) Feuer AK. H. an. MED. — d) ein Buddha H. an. MED. (lies: मृगाङ्गजिन०).

तमोभिद् (तमस् + भिद्) 1) adj. das Dunkel zerstreuend. — 2) m. ein fliegendes leuchtendes Insect ÇABDAR. im ÇKDR.

तमोभूत (तमस् + भूत) adj. dunkel, in Finsterniss gehüllt: आसीदिदं

तमोभूतम् M. 1, 5. BHARṬ. 1, 14. so v. a. einfältig: यं वदति तमोभूता मूर्खा धर्ममतदिदः M. 12, 115.

तमोमणि (तमस् + मणि) m. 1) eine Art Edelstein (गोमेदक) RĀGAN. im ÇKDR. — 2) ein leuchtendes fliegendes Insect TRIK. 2, 5, 34. H. ç. 173. HĀR. 75.

तमोमय (von तमस्) 1) adj. f. ई aus Dunkel gebildet, daraus bestehend, in Dunkel gehüllt: कायं BHĀG. P. 3, 20, 19. माया MĀRK. P. 21, 30. राज्ञु VID. 101. VARĀH. BRH. S. 5, 3. क्रुद् SĀV. 6, 43. भुवनानि PRAB. 109, 1. श-नैश्च RĀGĀ-TAB. 4, 583. — 2) m. der in Finsterniss gehüllte Geist, so heisst der Unmuth, Aerger, eine der fünf Formen der अविद्या im Sām̄khja (vgl. तामिस्र), MĀRK. P. 47, 15.

तमोऽरि (तमस् + अरि) m. der Feind des Dunkels, die Sonne RĀGĀ-TAB. 2, 100. 4, 70.

तमोलिती f. N. pr. eines Landes, = तामलित्त (vulg. तमोलुक) ÇAB-DAR. im ÇKDR.

तमोवत् (von तमस्) adj. finster, dunkel: गुहा R. 4, 44, 115. — Vgl. तमस्वत्.

तमोविकार (तमस् + वि०) m. Krankheit (Modification des Dunkels) RĀGĀN. im ÇKDR.

तमोवृध् (तमस् + वृध्) adj. am Dunkel sich ergötzend, im Dunkel sich ergehend RV. 7, 104, 1.

तमोर्हन् (तमस् + हन्) adj. das Dunkel niederschlagend RV. 1, 140, 1. 3, 39, 3.

तमोर्हर (तमस् + हर) 1) adj. das Dunkel verscheuchend. — 2) m. der Mond ÇABDAR. im ÇKDR.

तम्पा f. Kuh H. 1266. — Vgl. तम्बा.

तम्ब्व्, तम्ब्वति gehen VOP. in DHĀTUP. 11, 35.

तम्बा f. = तम्पा Kuh H. 1266.

तम्बीर (तम्बीर) in der Astrol. = تومير der 14te Joga Ind. St. 2, 272.

तम्ब्रे (von तम्) adj. beengend, erstickend oder verdunkelnd: मिकुः प्र त्वा अं वपत्तमोसि RV. 10, 73, 5.

तय, तैपते 1) gehen, sich begeben DHĀTUP. 14, 6. तेपे पुरात् BHARṬ. 14, 75. धोरत्रो मुषली तेपे (vom Wagen auf den Erdboden) 108. — 2) schützen (vgl. ताप्) DHĀTUP.

तैप m. gaṇa वृषादि zu P. 6, 1, 203. — Vgl. ताप.

1. तर, तरति (bisweilen auch med.) DHĀTUP. 22, 73. mit praep. in der Regel तिरैति im Veda; तुर्यात् (vgl. कुर्यात्) u. s. w. RV. 5, 70, 3. 9. 6. 6, 4, 5. तितर्ति BHĀG. P. partic. तित्रतस् RV. 2, 31, 2; ततुर्यात् 5, 13, 3. 77, 4. 6, 63, 2. 8, 83, 2. तीर्यति, ०ते s. u. अनु, अय; अतारीत्, अतारिष्म, अतारिष्म VOP. 8, 100. ved. तारिषत् (Sch. zu P. 3, 1, 34. 4, 7. 94. 97); अतारिषति BHĀG. P. 6, 12, 20. अतारिषम् MBh. 12, 3093. DAÇAK. 196, 4. अतारिषम्, तरिषत्, तरिषेम (RV. 7, 48, 2. P. 3, 1, 85, Sch.), तरिषत् (RV. 4, 132, 5), तरिषते (RV. 5, 59, 1) ved.; ततार, तेरिष, तेरिषु P. 6, 4, 122. VOP. 8, 52. 99. ved. ति-तिरिषु und तितिरिषु (gen. ततरिषु); तरिष्यति und तरिष्यति; तरिता und तरिता P. 7, 2, 33. VOP. 8, 100; तीर्यात् und तरिषीष्ट 101. 100. ततुम् MBh. 1, 6142. 3, 12779. 7, 43. R. 1, 68, 9. 2, 52, 8. 3, 41, 25. 53, 52. तरि-तुम् 4, 44, 77. 5, 72, 21. तरितुम् 74, 18. MBh. 1, 8369. HARIV. 3511. तर-धै ved.; तीर्त्वा, ०तीर्य; तीर्त्वा. 1) über ein Gewässer setzen, überschiffen,